

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра філософії та культурології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан філологічного факультету

/проф. Борис БУНЧУК/

“ 12 ” березня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
виробничої практики студентів

Практикум з експертизи історико-культурних цінностей
обов'язкова

Освітньо-професійна програма «Культурологія»

Спеціальність 034 Культурологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

філологічний факультет

Мова навчання українська

Чернівці 2024 рік

Робоча програма виробничої практики студентів складена відповідно до освітньо-професійної програми «Культурологія», спеціальності 034 Культурологія, другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 7 від «30» червня 2021 р.).

Розробник: **Возний Ігор Петрович**, доктор історичних наук, професор

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри філософії та культурології

Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року

Завідувач кафедри філософії та культурології

(підпис)

Ольга РУПТАШ

Схвалено методичною радою філологічного факультету

Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року

Голова методичної ради філологічного факультету

(підпис)

Алла АНТОФІЙЧУК

Пояснювальна записка

Згідно з Положенням про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах від 2 червня 1993 р. № 161 практична підготовка студентів вищих навчальних закладів є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр». Практична підготовка має на меті набуття студентом основних професійних навичок і вмінь.

Проведення практичної підготовки студентів регламентується Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженим наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 р. № 93, зі змінами згідно з наказом Міністерства освіти України від 20 грудня 1994 р. № 351. Практика студентів-культурологів здійснюється відповідно до та Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол №7 від 31 серпня 2020 року) та Концепції розвитку Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича на 2012-2022 роки (протокол № 12 від 25 грудня 2012 р. зі змінами внесеними рішенням Вченої ради ЧНУ ім. Ю.Федьковича (протокол № 12 від 26.12.2013 р.)). На підставі цих документів на кафедрі філософії та культурології розроблено власну концепцію практичної підготовки студентів-культурологів (концепція додається).

Регламент та тривалість практикуму зі спеціальності наведено у навчальному плані. Практика проводиться згідно з розробленою програмою, яка є основним навчально-методичним документом, що визначає зміст практики у галузі знань «03 – Гуманітарні науки» зі спеціальності «034 – Культурологія». Вона забезпечує єдиний комплексний підхід до організації виробничої підготовки, системності, безперервності та послідовності навчання студентів. У ній вказано завдання практики, подано вимоги та термін виконання цих завдань.

Практика студентів є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки фахівців у вищих навчальних закладах і проводиться на сучасних підприємствах і організаціях різних галузей господарства, освіти, охорони здоров'я, культури, державного управління та органів місцевого самоврядування тощо.

Програма є основним навчально-методичним документом, який визначає зміст практики зі спеціальності «034 – Культурологія». Вона забезпечує єдиний комплексний підхід до організації навчальної підготовки, системності, безперервності і послідовності навчання студентів. Згідно з навчальним планом спеціальності, практика – один із найважливіших видів навчальної роботи. Вона покликана оптимально підготувати майбутніх фахівців до практичної роботи, підвищити їхній професійний рівень. Згідно з планом, на першому курсі передбачено проведення практикуму з експертизи історико-культурних цінностей (2 семестр) тривалістю 120 год. (3 тижні, 4 кредити). База практики – музей історії ЧНУ імені Юрія Федьковича. Практика покликана закріпити та поглибити знання, здобуті студентами у процесі теоретичного навчання, сформувати й удосконалити навички виконання професійних завдань. Програма практики адаптована до дистанційної форми навчання, а тому у разі запровадження надзвичайної ситуації, практику можна проводити в

дистанційному режимі з корегуванням та додатковими уточненнями бази практики, алгоритму її проходження, форм контролю за виконанням основних завдань та моніторингу досягнутих результатів.

Якісна підготовка студентів вимагає поєднання теоретичних знань майбутніх магістрів з умінням розв'язувати питання практичного характеру, підвищення рівня виробничої підготовки.

Мета практикуму – практичне оволодіння системою поглиблених спеціальних знань та умінь інноваційного характеру для розв'язання проблемних професійних завдань, закріплення та поглиблення теоретичних фахових знань, опанування методів науково-дослідної роботи, професійних прийомів, навичок та вмінь творчо застосовувати отримані знання у майбутній професійній, організаторській і суспільній діяльності, формування у студентів усвідомлення необхідності збереження та вивчення матеріальної і духовної спадщини народу; знань про основні методи та методиками наукової атрибуції та експертизи культурно-історичних цінностей; теоретичних і практичних знань і навичок з атрибуції, експертизи та оцінки пам'яток історії та культури..

У відповідності до вимог МОН України та Стандарту вищої освіти магістр повинен досконало володіти своєю спеціальністю, мати широку наукову і практичну підготовку, бути вмілим організатором, здатним на практиці застосовувати принципи наукової організації праці, уміти працювати з людьми, мати здатність до розв'язання актуальних проблем культури з урахуванням особливостей міжкультурної комунікації та ширшого контексту відповідних проблем, уміти здійснювати експертизу культурних об'єктів та культурних процесів, їх критичний аналіз із застосуванням сучасних методів культурології..

Метою проходження практикуму з експертизи історико-культурних цінностей є засвоєння студентами теоретичних основ і прикладних методик ідентифікації, атрибуції та експертного аналізу предметів історичного і культурного значення; ознайомлення майбутніх фахівців з основами правового регулювання експертної діяльності; встановлення специфіки роботи культуролога-експерта культурно-історичних цінностей.

Завдання практикуму з експертизи історико-культурних цінностей:

- – ознайомлення студентів із чинною вітчизняною нормативною базою в сфері експертно-оціночної діяльності;
- ознайомлення студентів з історією становлення і сучасним розумінням атрибуції й експертизи пам'яток історії та культури;
- засвоєння студентами теоретичних знань про загальні класифікаційні ознаки різних видів історичних і культурних цінностей, технологічні особливості процесу їх створення;
- оволодіння критеріями вибору і застосування диференційованого підходу до різних видів пам'яток в залежності від матеріалу, техніко-технологічних особливостей виготовлення та декорування;
- опанування основами методики наукового опису й аналізу різних видів пам'яток історії та культури (музейних предметів): одягу, творів

мистецтва, зброї, упряжі і спорядження коня, кераміки, металевих виробів, писемних і образотворчих пам'яток та ін.;

- формування практичних навичок складання наукових паспортів та експертних висновків на різноманітні об'єкти культурної спадщини.

Бази практики

Усі види практики студентів забезпечені відповідальними навчально-виробничими матеріалами. Для студентів спеціальності 034 «Культурологія» розроблені наскрізні програми практичної підготовки. На кожну практику студент отримує індивідуальне завдання такого змісту, щоб матеріали практики були використані для дослідницького проектування.

Базою практики виступає музей історії ЧНУ імені Юрія федьковича з використанням матеріалів з експозицій та фондів Чернівецького обласного краєзнавчого музею, Чернівецького обласного музею народної архітектури та побуту, Чернівецького обласного художнього музею, Державного архіву Чернівецької області, Наукової бібліотеки ЧНУ імені Юрія Федьковича.

Пререквізити. Предмети з обов'язкового циклу рівня підготовки «Бакалавр», передбачені на 1-4 роках навчання.

Результати навчання:

У результаті проходження практики студенти повинні знати:

- – наукову термінологію атрибуції та експертизи;
- історію становлення атрибуції та експертизи пам'яток історії та культури (музейних пам'яток);
- сучасні підходи до атрибуції та експертизи пам'яток;
- наукові методики експертизи культурних цінностей;
- відображення особливостей атрибуції та експертизи пам'яток у нормативно-методичних документах;
- види експертизи та їх застосування до різних матеріалів;
- методику наукового вивчення різних груп пам'яток: тканини, дерево, кераміку, метал, скло, камінь, твори декоративного мистецтва, писемні пам'ятки, фотоматеріали, нумізматичні і фалеристичні та ін. колекції.

Вміти:

- – складати науковий паспорт та експертний висновок на об'єкти культурної спадщини;
- самостійно проводити дослідницьку роботу з використанням сучасних методик атрибуції та експертизи пам'яток;
- працювати з науковою літературою, довідниками, визначниками, словниками та ін. довідковою літературою для проведення наукової атрибуції пам'яток;
- проводити атрибуції та експертизи пам'яток у відповідності з нормативними документами;
- заповнювати наукові паспорти на різні види пам'яток історії та культури;
- проводити експертну оцінку культурних цінностей та визначення їх прогнозованої вартості;

- писати експертні висновки на різні види пам'яток історії та культури;
- використовувати комп'ютерні технології при атрибуції та експертизі пам'яток, заповненні наукових паспортів, інвентарних карток, експертних висновків та формуванні інформаційної бази даних про культурні цінності.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Культурологія» (другий рівень вищої освіти) за спеціальністю 034 «Культурологія», галузі знань 03 «Гуманітарні науки», затвердженої Вченою радою ЧНУ імені Ю. Федьковича, протокол № від 202__ р., проходження Виробничої (навчально-технологічної) практики надає такі **програмні компетентності**.

Загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК 7. Здатність працювати автономно.

Фахові компетентності:

- ФК 1. Здатність презентувати результати професійної діяльності в усній та письмовій формі, надавати відповідну аргументацію.
- ФК 2. Здатність визначати ступінь цінності та унікальності об'єктів культури в українському та міжнародному контекстах.
- ФК 4. Здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (писемні, речові, візуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо).
- ФК 6. Здатність аналізувати культурну політику в інституціях різних рівнів.
- ФК 7. Здатність обґрунтовувати рішення щодо врегулювання відносин у сфері культури на основі розуміння специфіки соціокультурних процесів.
- ФК 10. Здатність популяризувати знання про культуру та поширювати інформацію культурологічного змісту використовуючи сучасні інформаційні, комунікативні засоби та візуальні технології.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Культурологія» (другий рівень вищої освіти) за спеціальністю 034 «Культурологія», галузі знань 03 «Гуманітарні науки», затвердженої Вченою радою ЧНУ імені Ю. Федьковича, протокол № від 202__ р., **програмними результатами** Виробничої (документознавчої) практики є наступні:

- ПРН 13. Здійснювати експертну оцінку культурних творів, послуг та благ, культурних практик, культурно-мистецьких та дозвіллевих проектів.

Опис змісту робочої програми «Практикум зі спеціальності»
Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	4	120							залік
Заочна											

Зміст завдань та оцінка якості виконання в балах

Практичні Модулі (блоки)	Основні види завдань, практичної діяльності	Оцінка (в балах)		Підписи керівників практики
		Максимально можливі	Фактичні	
1-й	Організаційна діяльність (оцінюють керівник практики, призначений профільною кафедрою та керівник від базової установи)	30		
	• Індивідуальна програма практики та її виконання	3		
	• Щоденне планування та щоденний аналіз виконаної роботи	5		
	• Відвідування бази практики або безпосередня участь у заходах базової установи за її межами (наприклад, виїзна виставка, концерт, тощо)	кожен день – 0, 8 балів (12 балів з розрахунку 15-ти роб. днів)		
	• Системне ведення поточної документації відповідно до вимог	5		
	• Участь у навчально-методичних семінарах, виробничо-педагогічна комунікація з керівником практики і профільною кафедрою, пунктуальність та креативність у підходах до проходження практики	5		
2-й	Аналітична діяльність (оцінює профільна кафедра)	30		
	• Загальна характеристика базової установи практики: структура фондів, провідні напрямки діяльності, її суспільно значуща роль та переваги (чи недоліки) для набуття фахових компетенцій, визначених метою, завданнями та навчальними результатами практики	7		

	Консультації з провідними спеціалістами в сфері оцінки історико-культурних цінностей в межах бази практики	8		
	Практичні заняття з оцінки історико-культурних цінностей різних категорій	6		
	Самоаналіз роботи у базовій установі практики або її підрозділах	4		
	Знайомство з матеріалами які підлягають експертній оцінці, виявленням чинників конкурентоспроможності тощо.	5		
3-й	Виконання практичних завдань (оцінює профільна кафедра або призначений нею керівник практики)	40		
	Щоденник практики – оформлений згідно з вимогами, містить усю системну інформацію про хід та якість виконання завдань практики	12		
	Аналітичний звіт про результати практики, оформлений згідно вимог і містить усі складові, що є обов'язковими до виду документації практики. Підготовка практичної роботи	12		
	підготовці статті для ЗМІ про роботу закладу культури та мистецтва:	4		
	Фото, відео та презентаційні матеріали, які підтверджують виконання завдань практики, увиразнюють її специфіку та підтверджують безпосередню участь здобувача вищої освіти у практичній діяльності базової установи або ж сфер її діяльності	12		
	Всього завдань – 14;			
	балів –	100		

Форми оцінювання практики

Форма підсумкового контролю – захист практики. Оцінка з навчальної дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Бали нараховуються за різні види навчальної роботи, а потім збираються за накопичувальною системою.

Навчальні досягнення здобувачів виробничої практики (в закладах культури) оцінюються за модульно-рейтинговою системою. Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача виконання самостійної роботи, а також ведеться безпосередній контроль на місцях практики, опосередкований контролю шляхом перевірки та аналізу пакету документації та шляхом проведення підсумкової співбесіди з студентом щодо результатів проходження виробничої практики. Береться до уваги при оцінюванні підсумкова оцінка на базі практики (характеристика з бази практики), оцінка методиста з кафедри (перевірка звітної документації), оцінка під час роботи на підсумковій конференції (захисті). Підсумковий контроль знань здійснюється після

завершення виробничої практики, здачі документації та захисту на підсумковій конференції (захисті) з презентацією. За перелічену поточну роботу (звітна документація, оцінка бази практики) студент може отримати максимально **60 балів**. На захисті – **40 балів** (максимально), загалом – **100 балів** (максимально). У ході проходження практики за сумою балів визначаються: поточний, модульний, рубіжний (заліково-екзаменаційний) і підсумковий рейтинги. **Захист** проводиться в усній формі. **Підсумковий рейтинг** – це сума балів, одержаних студентом за всі види роботи під час проходження та захисту навчально-технологічної практики.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ ЗГІДНО З ВИМОГАМИ МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВОЇ І КРЕДИТНО- МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ:

- **ступінь** виконання студентами завдань практики;
- **якість** знань, проявлених під час практики та їх відображення у звітній документації;
- **рівень** сформованості умінь та навичок практичної роботи студентів як майбутніх фахівців.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (40-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА ВИДАМИ РОБОТИ ТА ФОРМАМИ КОНТРОЛЮ

Оцінка здійснюється за шкалою від 0 до 100 балів.

100-90 балів..Студент розкриває результати практики змістовно, виділяючи та підкреслюючи власний внесок як практиканта. Він підкріплює доповідь описом отриманих навичок щодо складання навчальних і робочих програм та проведення відповідних занять. Надаються аналітичні висновки щодо отриманих результатів. Звіт має чітку та логічну структуру, відповідає прийнятим нормам та

стандартам щодо написання звітів з проходження практикуму з експертизи культурних цінностей. Щоденник практики оформлений належним чином. Характеристика містить оцінку відмінно.

85-89 балів....Практикант зосереджується тільки на загальному описі основних етапів практики. Обмежується загальною інформацією про досліджену дисципліну. Висновки мають описовий характер. Звіт має нечітку структуру, наявні невідповідності нормам та стандартам щодо написання звітів з проходження практикуму з експертизи культурних цінностей. Щоденник практики оформлений неохайно. Характеристика містить оцінку відмінно.

75-84 балів....В процесі доповіді коротко характеризуються локальні елементи проведення практики. Аналіз інформації обмежується загальними прикладами. Висновки мають прозорий та узагальнений характер. Звіт носить описовий характер, наявні різнопланові недоліки в оформленні звіту з проходження практикуму з експертизи культурних цінностей. Щоденник практики оформлений неохайно та стисло. Характеристика містить оцінку добре.

70-74 балів....Доповідь носить фрагментарний характер. Основні результати практики висвітлюються поверхово та стисло. Висновки не надаються. Звіт носить описовий та фрагментарний характер, наявні значні невідповідності нормам та стандартам щодо написання звітів з проходження практикуму з експертизи культурних цінностей. Щоденник практики оформлений неохайно, стисло та неточно. Характеристика містить оцінку задовільно

35-69 балів....Висловлюється узагальнена позиція щодо проходження практики, яка не підкріплюється відповідними знаннями щодо практикуму з експертизи культурних цінностей. Звіт носить схематичний характер. Щоденник практики оформлений помилково. Характеристика не надається.

1 -34 балів Стисла відповідь. Звіт описовий та оформлений з помилками.

**• Організація та керівництво практикою:
права й обов'язки суб'єктів практикуму зі спеціальності**

Наказом Ректора здійснюється скерування студентів на бази практики і призначення керівників практики від кафедри. Загальне організаційне, навчально-методичне та наукове керівництво практикою здійснюють завідувач кафедри філософії та культурології, науковий керівник практики та куратор академічної групи. Поточний контроль за її проведенням – керівник практики, який залучається із досвідчених викладачів кафедри. На місцях практики призначаються керівники практики від організацій (установ).

Робота студентів під час науково-виробничої практики організовується згідно з положенням ЧНУ про безперервну практичну підготовку студентів з урахуванням

навчального плану та програми підготовки студентів ЧНУ зі спеціальності «Культурологія».

Керівник:

- готує проект наказу на проходження практики;
- визначає, а за необхідності уточнює (корегує) бази практики, підписує з ними контракти чи угоди щодо підготовки спеціалістів, вивчає при цьому їх готовність до прийняття здобувачів-практикантів і видає відповідне направлення;
 - до початку практики складає та доводить до відому студентів календарний план;
 - забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед початком практики: інструктаж про техніку безпеки при проходженні практики (з обов'язковим складанням списку практикантів і їх особистим підписом), на настановному методичному семінарі проводить інструктаж про порядок проходження практики, надає студентам-практикантам необхідні документи та методичні рекомендації (направлення, програми, календарний план, індивідуальні завдання).
 - повідомляє студентів про систему форми та процедуру звітності з практики, яка затверджена кафедрою, а саме: надання письмового звіту про оброблені матеріали, оформлення виконання індивідуального завдання, підготовка повідомлення, доповіді, виступу;
 - представляє студентів керівництву бази практики та закріплює їх за керівниками від бази практики;
 - разом з керівниками від баз практики контролює забезпечення належних умов праці при проведенні практики;
 - контролює виконання студентами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку, веде або організовує ведення табеля відвідування студентами бази практики;
 - надає студентам-практикантам методичну допомогу у розв'язанні загальних та індивідуальних завдань, поставлених програмою практики;
 - проводить консультації щодо питань виконання індивідуальних дослідницьких завдань та підготовки звіту й захисту її результатів;
 - контролює ведення щоденників, аналізує поточні результати та якість виконання завдань практики;
 - аналізує й оцінює подану студентами на затвердження документацію про проходження науково-виробничої практики;
 - подає підсумкову характеристику, оцінку-відгук про виконану кожним студентом виробничу та дослідницьку роботу, формулює висновок щодо допуску до захисту та пропонує підсумкову оцінку результатів практики;
 - у складі комісії бере участь у захисті студентами-практикантами результатів науково-виробничої практики;
 - впродовж тижня з дня проведення захисту готує та подає на розгляд кафедри письмовий звіт про рівень та якість проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо використання отриманих результатів та поліпшення якості її проведення.

Керівник практики від бази практики

Права та обов'язки керівника від бази практики регламентуються договорами, укладеними між Чернівецький національним університетом імені Юрія Федьковича і базами практик (відповідно до форми, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 29 березня 2012 р., № 384 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 05 червня 2013 року, № 683).

Студент спеціальності «культурологія» при проходженні практики

1. Перед від'їздом на практику повинен:

- ознайомитись із навчальною програмою практики та порядком її проходження;
- оформити загальні відомості та календарно-тематичний план у щоденнику;
- пройти організаційний інструктаж з організації практики та інструктаж з техніки безпеки;
- отримати направлення на практику;
- вибрати теми індивідуального завдання, ознайомитись із порядком їх виконання.

2. Перед початком практики:

- пройти інструктаж керівника практики і отримати від керівника завдання для практики та консультації щодо форми проведення і оформлення звіту.

3. Під час проходження практики:

Ознайомитись із:

- з теоретичною базою з проблем організації проведення експертизи різних культурно-історичних цінностей
- культурними та історичними цінностями як об'єктами експертної діяльності;
- загальними формами, методами і методиками експертизи й оцінки вартості предметів – історичних і культурних цінностей;
- класифікаційними ознаками та експертизою творів образотворчого мистецтва – станковий живопис, іконопис, скульптура та графіка;
- атрибуцією та експертизою творів декоративно-прикладного мистецтва – художній метал, художня кераміка та художній фаянс, вироби зі скла, шкіри, тканини, меблі;
- атрибуцією та експертизою вогнепальної й холодної зброї;
- атрибуцією, класифікаційними ознаками та експертизою культової атрибутики – витвори з металу, дерева;
- експертизою предметів філателії, фалеристики та ювелірних виробів;
- принципами експертизи предметів нумізматики та боністики;
- проблемами ідентифікації та атрибуції історико-культурних пам'яток;
- нормативно правовою базою заходів, які стосуються порядку вивезення, ввезення та повернення культурно-історичних цінностей;
- написанням залікової практичної роботи з експертизи визначеної категорії культурно-історичних цінностей.

Взяти участь у:

- експертній діяльності у сфері обігу історичних і культурних цінностей, предметів старовини та мистецтва.;
- ідентифікації та атрибуції об'єктів експертизи. Встановлення їх історичної, мистецької чи культурної цінності. Оцінка історичної та культурної цінності об'єктів експертизи;
- визначенні цінності картин, ікон та скульптури, визначенні особливостей художньої виразності гравюри;
- визначенні копій і підробок творів мистецтва, дублетних творів, дослідженні творів живопису, та ікон;
- атрибуції та експертизі скульптурних творів;
- атрибуції ознак графіки;
- практичних заняттях з експертизи виробів художньої кераміки та фаянсу;
- практичних заняттях з експертизи виробів зі скла;
- практичних заняттях з експертизи виробів зі шкіри та тканин;
- практичних заняттях з експертизи меблів;
- атрибуції та експертизі військових одностроїв, спорядження, вогнепальної й холодної зброї;
- профорієнтаційній роботі серед відвідувачів закладу культури та мистецтва до вступу в Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича за спеціальністю 034 «Культурологія»;
- виробничих нарадах, засіданнях художньої ради, зборах колективу, конференціях закладу культури.

У період практики студент повинен:

- своєчасно розпочати практику і розпочати виконання необхідних завдань;
- протягом трьох днів повідомити навчальний заклад про прибуття на практику;
- прибувши на базу практики, студент повинен подати керівникові від бази практики щоденник, пройти інструктаж з техніки безпеки і протипожежної безпеки, охорони праці, ознайомитись з робочим місцем бази практики та уточнити план проходження практики;
- ознайомитись з Правилами внутрішнього розпорядку бази практики (організації, установи), та суворо дотримуватися їх під час проходження практики, не допускати порушень трудової дисципліни.
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики, індивідуальними завданнями і вказівками керівника;
- систематично вести документацію необхідну при проведенні практики і регулярно подавати її на перевірку керівникам практики;
- проявляти вихованість, етичну поведінку, ввічливість, професіоналізм;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно оформити звітну документацію про проходження практики подати її у встановлений термін керівнику практики і скласти запис.

**Підсумки практики: оформлення результатів,
звітність, їх презентація та захист**

Після закінчення практики кожний студент обов'язково звітує про виконання загальної програми практики та індивідуальних завдань, для цього спочатку надсилає на ел. пошту кафедри такі основні документи:

- Оформлений належним чином щоденник практики (з відповідними відмітками про виконання завдань практики або поясненнями причин їхнього недовиконання) з аналізом роботи закладу культури і мистецтва; індивідуальне завдання з виробничої практики; 2 примірники календарного графіка проходження практики (1 – для студента й 1 – для керівника практики від підприємства); направлення на практику;

Письмовий звіт (пишеться у довільній формі), але обов'язково містить обґрунтування мети та виконання завдань практики, відображає специфіку проходження практики в дистанційному режимі (складнощі й переваги цієї форми проходження практики). У документі практикант розкриває зміст виконаної роботи, зазначаючи виконання/ невиконання індивідуальних завдань (якщо такі будуть визначені додатково у процесі практики (документальним результатом виконання студентом індивідуального завдання є реферат на відповідну тему обсягом до 20 сторінок (на аркушах паперу формату А4)), висловлює зауваження і пропозиції щодо покращення роботи закладу бази практики, покращення організаційно-методичного забезпечення проведення самої практики, побажання та пропозиції щодо покращення умов, змісту тощо системи і порядку проходження практики в дистанційному режимі. Звіт підписують керівники від бази практики та кафедри. Обсяг основної частини звіту (без титульної сторінки та додатків) повинен сягати 8-12 сторінок.

- Характеристику з місця бази практики, де характеризується рівень дисциплінованості студента, його морально-ділові якості, основні види виконаних робіт, оцінюється науково-виробнича діяльність студента. Характеристика має бути завірений у встановленому порядку: засвідчується підписом керівника практики від організації та скріплюється печаткою організації
- Відгук керівника від бази практики, що містить висновки про успішність і результативність виконання завдань практики, а також рекомендовану підсумкову оцінку.
- У додатках студент-практикант подає:
 - матеріали закладу культури і мистецтва з експертизи культурних цінностей;
 - залікову практичну роботу з експертизи визначеної категорії культурно-історичних цінностей;
 - методичні та облікові матеріали фондів музею.

Захист практики може проводитися як у режимі офлайн, так і в режимі онлайн, але не пізніше, як за три робочі дні з часу кінцевого терміну практики (про дату і час захисту повідомляє завідувач кафедри або уповноважений ним куратор академгрупи, студенти якої проходили практику, шляхом оприлюднення письмового оголошення або створенням онлайн-події і запрошення до участі у захисті усіх студентів-практикантів, а також зацікавлених осіб (стейкхолдери, роботодавці, керівники баз практики або їх представники).

Студенту, який не здав звіт про практику або не виконав програму практики з поважних причин чи отримав негативну оцінку на захисті, може бути надано право проходження практики повторно, з перездачею практики за встановленою процедурою. Студент, який не виконав програму практики без поважних причин і отримав негативну оцінку по практиці в комісії, відраховується з університету.

Рекомендована література

Нормативні документи

1. Закон України «Про музеї та музейну справу» (249/95-ВР). *Верховна Рада України*. Офіц. вид. Київ : Парлам. вид-во, 1995. 20 с.
2. Закон України «Про охорону культурної спадщини» від 8 червня 2000 р. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1805-14/ed20020220>.
3. Закон України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1068-14>.
4. Інструкція «Про порядок оформлення права на вивезення, тимчасове вивезення культурних цінностей та контролю за їх переміщенням через державний кордон України» № 258 від 22.04.2002. *Верховна Рада України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0571-02#Text>
5. Наказ Міністерства культури України «Про затвердження Інструкції з організації музейних предметів. № 580 від 21.03.2016. URL : <http://assay.gov.ua>. Назва з екрану.
6. Інструкція з музейного обліку, зберігання та використання пам'яток державної частини Музейного фонду України від 25 жовтня 2007 р. URL : <http://mincult.kmu.gov.ua/mincult/uk/publish/article/88140>. Назва з екрану.
7. Інструкція про порядок визначення оціночної та страхової вартості пам'яток Музейного фонду України. *Міністерство культури і мистецтв України*. Офіц. вид. Київ, 2000. 23 с.
8. Конвенція о защите культурных ценностей в случае вооруженного конфликта 14 мая 1954 года URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_157.
9. Конвенція про заходи, спрямовані на заборону та запобігання незаконному ввезенню, вивезенню та передачі права власності на культурні цінності 14 листопада 1970 року URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_186. Назва з екрану.
10. Конвенція ЮНЕСКО «Про охорону всесвітньої культурної та природної спадщини» (16.11.1972 р., Париж).
11. Конвенція ЮНІДРУА «Про міжнародне повернення викрадених чи незаконно вивезених культурних цінностей» від 24.06. 1995.
12. Наказ № 481 про внесення змін і доповнень до Інструкції про порядок визначення оціночної та страхової вартості пам'яток Музейного фонду України. *Міністерство культури і мистецтв України*. Офіц. вид. Київ, 2000. 18 с.

13. Наказ про затвердження Інструкції про порядок визначення оціночної та страхової вартості пам'яток Музейного фонду України» (Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства культури і мистецтв № 481 від 06.08.2002) URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0496-98>. Назва з екрану
14. Лист ДМСУ «Про зміни та доповнення до порядку контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон України» від 16.03.2001 № 4/09 – 1308 – ЕП.
15. Лист ДМСУ «Про розпорядження культурними цінностями» від 21.02.2001 р. № 5/30 – 794 – ЕП.
16. Лист ДМСУ «Про створення територіальних служб контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон у містах Дніпропетровську і Херсоні» від 24.09.2001 р. № 11/4 – 09 – 7502.
17. Лист ДМСУ «Щодо направлення зразків свідоцтв на право вивезення культурних цінностей, відтисків штампів та печаток» від 29.12.2000 р. № 10/4 – 5160 – ЕП.
18. Митний Кодекс України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2012, № 44-45, № 46-47, № 48, ст.552 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
19. Наказ Міністерства культури і мистецтв України від 14.01.05 № 15 «Про внесення змін та доповнень до наказів Міністерства культури і мистецтв України» від 24.09.03 № 595 та від 15.11.02 № 647».
20. Наказ Міністерства культури і мистецтв України від 15.11.02 № 647 «Про затвердження Переліку державних установ, закладів культури, інших організацій, яким надається право проведення державної експертизи культурних цінностей».
21. Наказ Міністерства культури і мистецтв України від 22.04.2002 р. № 258 «Про затвердження Інструкції про порядок оформлення права на вивезення, тимчасове вивезення культурних цінностей та контролю за їхнім переміщенням через державний кордон України».
22. Наказ Міністерства культури і мистецтв України від 15.11.2002 р. № 647 «Перелік державних установ, закладів культури, інших організацій, яким надається право проведення державної експертизи культурних цінностей».
23. Наказ «Про затвердження Інструкції про порядок визначення оціночної та страхової вартості пам'яток Музейного фонду України» від 13.07.1998 р. № 325.
24. Наказ «Про затвердження Порядку занесення унікальних пам'яток до музейного фонду України» від 25.10.2001р. № 653.
25. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України та Міністерства культури і мистецтв України «Про затвердження Правил торгівлі антикварними речами» від 29.12.01 р. № 322 /795.
26. Наказ Міністерства культури України «Про затвердження Методичних рекомендацій з проведення державної експертизи культурних цінностей» від 15.11.2019 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0877734-19#n10>

- 27.Перелік товарів, на які видається свідоцтво на право вивезення (тимчасового вивезення) культурних цінностей з території України (Затверджено наказом Міністерства культури і туризму України від 20.09.2006 р. № 789/0/16-06). Положення про Державну службу контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон України (Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 20.06.2000 р. п. № 983).
- 28.Постанова Кабінету Міністрів України «Порядок вивезення за межі України державних нагород з дорогоцінних металів та/або дорогоцінного каміння» від 21.06.2001 № 677.
- 29.Постанова Кабінету Міністрів України від 26.08.2003 р. № 1343 «Про затвердження Порядку проведення державної експертизи культурних цінностей та розмірів плати за її проведення».
- 30.Постанова Кабінету Міністрів України від 20.06.2000 р. № 984 «Про затвердження зразка свідоцтва на право вивезення (тимчасового вивезення) культурних цінностей з території України».
- 31.Положення про Державний реєстр національного культурного надбання (Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 12.08.1992 р. № 466).
- 32.Порядок вивезення за межі митної території України громадянами дорогоцінних металів (за винятком банківських металів, пам'ятних та ювілейних монет України із дорогоцінних металів), дорогоцінного каміння та виробів з них, а також культурних цінностей з метою їхнього відчуження (Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 15.05.2003 р. № 700).
- 33.Порядок створення і ведення Державного реєстру культурних цінностей, операцій з імпорту яких звільняються від обкладення податком на додану вартість (Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.2006 р. № 177).
- 34.Про утворення Державної служби контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон (Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 07.02.2000 р. № 221).
- 35.Про затвердження типових бланків висновків державної експертизи культурних цінностей та рекомендації до їхнього заповнення (Затверджено наказом Міністерства культури і туризму України від 10.05.2006 р. № 4).
- 36.Про затвердження зразків паспортів на смичкові музичні інструменти і смички та переліку державних установ, яким надається право проведення державної експертизи смичкових музичних інструментів і смичків (Затверджено наказом Міністерства культури і туризму України від 24.09.2003 р. № 595).
- 37.Форми ведення Державного реєстру культурних цінностей та зразку свідоцтва про включення культурної цінності до Державного реєстру культурних цінностей (Затверджено наказом Міністерства культури і туризму України від 18.05.2006 р. № 302).

1. Архипов В.В. Методика визначення вартості рухомих речей, що становлять культурну цінність : посібник для слухачів навчальних закладів. Київ : АФО, 2005. 33 с.
2. Бітаєв В. А., Шульгіна В. Д., Шман С. Ю. Методичні засади експертного дослідження культурних цінностей: Навч.-метод. посібн. Київ: НАКККіМ, 2010. 128 с.
3. Дмитренко А. А. Методи експертизи культурних цінностей : методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти спеціальності 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство. Луцьк, 2024. 51 с.
4. Дмитренко А. А. Методики оціночної експертизи культурних цінностей : методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти спеціальності 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство. Луцьк, 2024. 157 с.
5. Експертиза народних музичних інструментів : програма курсу / уклад. : Л.М. Черкаський, Н.Д. Белявіна. Київ: ДАКККіМ, 2003. 20 с.
6. Експертиза творів мистецтва : програма курсу / уклад. Н.Д. Белявіна. Київ: ДАКККіМ, 2002. 22 с.
7. Експертиза дорогоцінних металів та коштовного каміння : навч. посіб. / Т. М. Артюх [та ін.] Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. 187 с.
8. Експертиза культурно-історичних цінностей. Навчально-методичний комплекс спеціалізації. Освітньо-кваліфікаційні рівні: 6.020302 – бакалавр; 7.02030201 – спеціаліст; 8.02030201 – магістр / Заг. ред. і кер. авт. кол. О.В. Потильчак. Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. 530 с.
9. Індутний В. В. Оцінка пам'яток культури. Київ : СПД Моляр С. В., 2009. 537 с.
10. Індутний В.В. Оцінка культурних цінностей: підручник / В.В. Індутний. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 880 с.
11. Методичні засади експертного дослідження культурних цінностей: Навч.-метод. посібн. / В.А. Бітаєв, В.Д. Шульгіна, С.Ю. Шман. Київ: НАКККіМ, 2010. 128 с.
12. Калашникова О.Л. Про форми опису культурних цінностей у митній документації. *Митна справа*. Львів, 2000. № 1. С. 31–34.
13. Калашникова О. Л. Ідентифікація та вартісна оцінка культурних цінностей: Навчальний посібник. Київ: Вища освіта, 2006. 287 с.
14. Калашникова О. Л. Основи мистецтвознавчої експертизи та вартісної оцінки культурних цінностей: підручник. Київ : Знання, 2006. 479 с.
15. Койнаш Т. П. Основи експертизи культурних цінностей: Методичний посібник до виконання лабораторних і практичних робіт для студентів спеціальності 7.050302 «Товарознавство та експертиза в митній справі» факультету маркетингу, торгівлі та митної справи. Донецьк : ДонДУЕТ, 2006. 181 с.
16. Методика класифікації і визначення прогностичної вартості культурних цінностей / В.В. Індутним, С.М. Шкляр, Е.В. Чернявська та ін. Київ: Друкарня Державного гемологічного центру України, 2003. 50 с.

- 17.Методичні засади експертного дослідження культурних цінностей: навчально-методичний посібник. / В.А. Бітаєв, В.Д. Шульгіна, С.Ю. Шман. Київ: НАКККіМ, 2010. 128 с.
- 18.Наукова атрибуція творів мистецтва, експертиза та оцінка культурних цінностей. Матеріали наук. практ. конф., м. Київ, 24–25 жовтня 2019 р. / Ред. кол.: В.Г. Чернець (голова), В.В. Карпов (відп. ред.) та ін. Київ: НАКККіМ, Асоціація мистецтвознавців, експертів, оцінювачів та реставраторів, 2019. 292 с.
- 19.Основи експертизи культурних цінностей / С.І. Дуденко, В.О. Акмен, Н.О. Стрікрва: Опорний конспект лекцій. Харків: ХДУХТ, 2006. 175 с.
- 20.Основи експертизи культурних цінностей методичні рекомендації та завдання для лабораторних робіт для студентів товарознавчого факультету заочної та денної форми навчання спеціальностей 7.030510.02, 8.030510.02 «Товарознавство та експертиза в митній справі». – Харків: ХДУХТ, 2012. 114 с.
- 21.Платонов Б.О. Основи оціночної діяльності : підручник. Київ : НАКККіМ, 2013. 227 с. :
- 22.Потильчак О. В. Філателістичні матеріали як історичне джерело: інформаційний потенціал, класифікаційні ознаки та критерії систематизації. *Історичні джерела в українському інформаційному й освітньому просторі: верифікація та інтерпретація*: монографія / наук. ред. д.і.н. проф. О.О.Салати. Вінниця, ТОВ «ТВОРИ», 2018. С. 79–100.
- 23.Потильчак О. В. Лабораторний практикум з нумізматичної експертизи: Навчально-методичний посібник. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 17 с.
- 24.Потильчак О. В. Лабораторний практикум з експертизи бон: навчально-методичний посібник. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 12 с.
- 25.Потильчак О. В. Лабораторний практикум з філателістичної експертизи: навчально-методичний посібник. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 15 с.
- 26.Потильчак О. В. Лабораторний практикум з експертизи предметів фалеристики: навчально-методичний посібник. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 10 с.
- 27.Потильчак О. В. Лабораторний практикум з експертизи ювелірних виробів: навчально-методичний посібник. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 16 с.
- 28.Словник культурних цінностей та їх складових частин: на допомогу митнику / за ред. О.Л. Калашникової. Дніпропетровськ, 2001. 116 с.
- 29.Словник культурних цінностей та їх складових частин: на допомогу митнику. Ч. II: Музика / за ред. О.Л. Калашникової. Дніпропетровськ, 2002. 161 с.
- 30.Словник культурних цінностей та їх складових частин: на допомогу митнику. Ч. III: Кераміка / за ред. О.Л. Калашникової. Дніпропетровськ, 2003.

Додаткова

1. Артюх Т.М. Діагностика та експертиза коштовностей. Київ: Київ. Нац. торг.-екон. ун-т, «Альтерпрес», 2003. 458 с.
2. Атрибуція натільного одягу українців (за збірками Музею етнографії Волині ті Полісся при СНУ ім. Лесі Українки та Волинського краєзнавчого музею): Навчально-методичний комплекс для студентів 3 курсу історичного факультету, спеціальність 6.020103 «Музейна справа і охорона пам'яток історії та культури» та музейних працівників» / укл. А. А. Дмитренко. Луцьк, 2017. 174 с.
3. Від мольберта до конверта. З чого починається марка? *Філателія України*. 2007. № 1. С. 39–42.
4. Гавеля О. Стан експертної діяльності та моніторингу культурних цінностей у сучасному українському суспільстві. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. Серія: Культурологія. 2016. Вип. 29. С. 71–83.
5. Дуденко С.И., Никифорова И.А. Марки майолики, фаянса, фарфора. Справочник. Харьков : Майдан, 2000. 862 с.
6. Зварич В. В. Нумизматический словарь. Львов.: Изд-во «Вища школа», 1978. 338 с.
7. Зварич В., Шуст Р. Нумизматика. Довідник Тернопіль; Львів: «Тернопіль», Львівський державний університет ім. І. Франка, 1998. 464 с.
8. Калашникова О.Л. Удосконалення контролю за переміщенням культурних цінностей та економічна безпека держави. *Вісник Академії митної служби України*. 2005. № 2. С.108–110.
9. Каталог культурних цінностей, викрадених з музеїв та культових споруд України (1984-1998) / авт.- упоряд. Е. Чернявська [та ін.]. Київ : ООО «Стін», 1999. 92 с.
10. Карпов В. В. Державна політика у сфері надання послуг з експертизи культурних цінностей. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2017. № 2. С. 3–7.
11. Карпов В.В. Державна експертиза культурних цінностей: стан та перспективи. *Всеукраїнський музейний форум: матеріали науково-практичної конференції*. Переяслав-Хмельницький, 2017. С. 144–149.
12. Мацюк О.Я. Філіграні архівних документів України XVIII–XX ст. Київ : Наукова думка, 1992. 345 с.
13. Чимбарь А. Ю. Торгівля предметами мистецтва та антикваріату через аукціони. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля*. Серія: Юридичні науки. 2013. № 2. С. 81–84.
14. Шман С. Ю. Методологічні засади експертної діяльності в Україні. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2020. № 1. С. 19–24.
15. Як оцінювати коштовності з дорогоцінних каменів і металів / В. В. Індутний, В. І. Татарінцев, В. І. Павлишин. Київ: ТОВ «Алма», 2002. 268 с.

1. Атрибуція URL : https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=508439655849151&id=171278952898558.
2. Атрибуція URL : <http://uk.wikipedia.org/wiki/Атрибуція>.
3. Койнаш Т. П. Основи експертизи культурних цінностей: Курс лекцій. Донецьк [Б. в.], 2006 URL : http://vk.com/doc44728164_80659027?hash=599df879640fbd466c&dl=28aabb49a7217e1962
4. Методика вивчення музейних предметів. Чинники, що впливають на процес вивчення музейного предмету URL : <http://bookster.com.ua/seminars/question/1342>.
5. Мистецтвознавча експертиза культурних цінностей (творів мистецтва та антикваріату) URL : http://inconsulting.com.ua/uk/ekspertn-poslugi/antikvariat-ua/mistectvoznnavcha_ekspertiza.html.
6. Платонов Б. Основи оціночної діяльності. Підручник. К.: НАКККиМ, 2013. 227 с. URL : http://www.afo.com.ua/doc/Boris_Platonov_Fundamentals_of_evaluation_activity.pdf.

ДОДАТКИ
(МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ТА ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ
ДОКУМЕНТАЦІЇ З ПРАКТИКУМУ З ОЦІНКИ ІСТОРИКО-
КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ)

ДОДАТОК 1

Макет оформлення договору на проведення практики студентів університету

м. _____ «____» _____ 200_ р.

Ми, що нижче підписалися, з одного боку (зазначається повна назва навчального закладу) в особі (зазначається посада прізвище, ініціали відповідальної особи), що діє на підставі (зазначається назва статуту чи доручення), і з іншого боку (зазначається назва підприємства, організації, установи) в особі (зазначається посада прізвище, ініціали), який діє на підставі (зазначається назва статуту підприємства, розпорядження, доручення), уклали між собою договір:

Бази практики зобов'язуються:

Прийняти студентів на практику згідно з календарним планом:

№ п\п	Номер і назва спеціальнос ті	Курс	Вид практики	Кількість студентів	Термін практики	
					Початок	Кінець

Підписи сторін

Печатки

ДОДАТОК 2

Макет оформлення титульної сторінки щоденника

**Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича**

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЇ

ЩОДЕННИК _____ ПРАКТИКИ
тип практики
студента/студентки ____ курсу (групи)
філологічного факультету
(напрямок підготовки 034 культурологія)

прізвище, ім'я, по-батькові

ТЕМА ПРАКТИКИ:

ЧЕРНІВЦІ

(рік)

ДОДАТОК 3

Обов'язкові структурні елементи щоденника практики

- Наказ ректора ЧНУ про організацію практики (вклеюється копія наказу).
- Позначки про прибуття на базу практики та вибуття з неї із зазначенням дат та засвідчені печатками відповідних організацій.
- Інформація про мету, завдання та методологію практики згідно з визначеною темою.
- Календарно-тематичний план практики, що охоплює весь її період.
- Індивідуальні завдання студентів-практиканту.
- Щоденні нотатки з характеристикою ходу роботи відповідно до календарно-тематичного плану .
- Звіт про проходження практики та її результати, який містить аналіз здобутих результатів, їх систематизацію узагальнення, висновки, прогнози, експертні рекомендації.
- Додатки: фотографії з баз практик.
- Відгук наукових керівників від кафедри та бази практики. Рекомендована оцінка.

ДОДАТОК 4

Правила ведення й оформлення щоденника

Щоденник є невід'ємною частиною звітної документації з практики. Це документ, в якому студент фіксує виконання навчальної програми практики.

Основні вимоги до записів у щоденнику:

- записи треба робити щоденно на основі виконаної роботи згідно з навчальною програмою практики;
- записи повинні бути лаконічними, але розкривати суть питань навчальної програми практики;
- записи потрібно робити охайно та грамотно.

Безпосередній керівник від бази практики (організації, установи) щоденно оцінює роботу практиканта, перевіряє записи у щоденнику й робить позначку.

По закінченні практики щоденник разом зі звітом повинен бути перевірений і підписаний керівником практики.

Оформлений щоденник разом зі звітом студент повинен здати на кафедру. Без заповненого щоденника практика не зараховується.

Календарно-тематичний план проходження практики складається до початку практики її керівником від кафедри і узгоджується з керівником практики від бази практики в перший день практики.

Щоденник – основний документ студента під час проходження практики.

Коли студент проходить практику за межами міста, в якому знаходиться ЗВО, щоденник для нього є також посвідченням про відрядження, що підтверджує тривалість перебування студента на практиці.

Під час практики студент щодня коротко повинен записувати до щоденника все, що він зробив за день для виконання календарного проходження практики. Докладніші записи можуть вестися в робочих зошитах, які є продовженням щоденника.

Не рідше, як раз на тиждень, студент зобов'язаний подавати щоденник на перевірку керівникам практики від ЗВО і від баз практики, які перевіряють щоденник, дають письмові зауваження, додаткові завдання і підписують записи, що їх зробив студент.

Після закінчення практики щоденник разом зі звітом має бути переглянутий керівниками практики, які записують відгуки та підписують щоденник.

Оформлений щоденник разом зі звітом студент повинен здати на кафедру.

ДОДАТОК 5

Зразок оформлення записів у щоденнику під час практики «Практикум з оцінки історико-культурних цінностей» (на прикладі музею)

№	Дата	Зміст роботи	Місце проведення	Примітки
1	2	3	4	5
1.	28-29.06	Ознайомлення з роботою краєзнавчого музею, штатним розписом, регламентуючими документами	Обласний краєзнавчий музей	
2.	30.06-2.07	Ознайомлення та робота у фондах музею		
3.	3-6.07	Робота з спеціалістами, що займаються експертною оцінкою історико-культурних цінностей		
4.	7-13.07	Робота у фондах музею, ознайомлення з їх структурою та документацією фондів, методикою наукового обліку та опису музейних фондів. Вибір твору для експертної оцінки		Фото знярядь праці та таблиці класифікації і типології трипільської кераміки додається.
5.	14-18.07	Практична робота по експертній оцінці обраного предмету		Практична робота додається

У примітках практикант подає свої роздуми щодо проведеного етапу практики, робить помітки

ДОДАТОК 6

Зразок оформлення календарно-тематичного плану практикуму з експертизи історико-культурних цінностей (на прикладі музею)

№ п/п	Зміст запланованої роботи	Мета	Дата	Відміт ка про викона ння
1	Ознайомлення з базою практики, її керівництвом та розкладом роботи	Вивчення особливостей роботи бази практики	01.09	викона но
2	Культурні та історичні цінності як об'єкти експертної діяльності	Експертна діяльність у сфері обігу історичних і культурних цінностей, предметів старовини та мистецтва. Її значення	01.09	викона но
3	Загальні форми, методи і методики експертизи й оцінки вартості предметів – історичних і культурних цінностей	Ідентифікація та атрибуція об'єктів експертизи. Встановлення їх історичної, мистецької чи культурної цінності. Оцінка історичної та культурної цінності об'єктів експертизи.	01.09	викона но
4	Класифікаційні ознаки та експертиза творів образотворчого мистецтва – станковий живопис, іконопис, скульптура та графіка	Основні жанри станкового живопису та його основні технологічні прийоми. Характерні риси українського живопису. Техніка виготовлення, побудови, засоби художньої виразності. Визначення цінності картин, ікон та скульптури. Особливості художньої виразності гравюри	02.09	викона но
5	Практичні заняття з експертизи станкового живопису та іконопису	Копії і підробки творів мистецтва. Дублетні твори. 2. Дослідження творів живопису. Ікони.	03.09	викона но
7	Практичні заняття з експертизи скульптури	Головні жанри скульптури. Особливості атрибуції та експертизи скульптурних творів.	04.09	викона но

8	Практичні заняття з експертизи графіки	Основні атрибутивні ознаки графіки. Типи графіки.	04.09	викона но
9	Атрибуція та експертиза творів декоративно-прикладного мистецтва – художній метал, художня кераміка та художній фаянс, вироби зі скла, шкіри, тканини, меблі	Набути навичок у визначенні цінності виробів виготовлених вручну різноманітними техніками з чистих металів та їх сплавів. «Визначення музейної тканини». Визначення природи волокна, з якого виконана тканина, характеру обробки ниток, техніки виконання тканин і видів переплетення ниток. Визначення способу фарбування тканини. Специфіка і методика атрибуції та експертизи тканин залежно від їх техніко-технологічних і стилістичних характеристик. Основні види меблів, класифікація меблів за стилями в залежності від часу та місця виготовлення, характерні риси меблів різних століть.	05.09	викона но
	Практичні заняття з експертизи виробів художнього металу	Основні поняття предметів, які мають культурну цінність. Атрибуція художніх творів з металів. Назва предмета. Призначення і спосіб використання. Матеріал. Зовнішні дані предмета. Спосіб орнаментациї, техніка виконання візерунка. Соціальна приналежність. Місце виготовлення. Час виготовлення. Ім'я майстра. Час побутування	06.09	викона но
	Практичні заняття з експертизи виробів художньої кераміки та фаянсу	Матеріал і технології виробництва керамічних виробів. Гончарна кераміка, теракота. Майоліка. Фаянс.	06.09	викона но

		Фарфор. Український фарфор (порцеляна) та фаянс. Методи візуальної оцінки та експертизи керамічних виробів.		
	Практичні заняття з експертизи виробів зі скла	Історія виробництва скла. Види скла. Технологія виробництва виробів зі скла і основні способи їх декорування. Методика проведення атрибуції та експертизи творів з художнього скла. С	07.09	викона но
3	Практичні заняття з експертизи виробів зі шкіри та тканин	Види тканих виробів. Способи і техніки виготовлення художніх тканин. Особливості декорування рушників, типологія орнаментів. Конструктивні особливості різних компонентів одягу. Декорування вбрання. Особливості опису різних елементів одягу.	07.09	викона но
	Практичні заняття з експертизи меблів	Фізичні властивості дерева як матеріалу. Історія та технологія виробництва меблів. Класифікація меблів. Особливості наукового опису предметів із дерева. Атрибуція виробів з дерева. Основні методи оцінки меблів.	08.09	викона но
	Атрибуція та експертиза військових одностроїв, спорядження, вогнепальної й холодної зброї	Розвиток і еволюція одностроїв. Комплекси військових одностроїв. Військове спорядження та зброя.	09.09	викона но
	Практичні заняття з експертизи військових одностроїв, спорядження, вогнепальної й холодної зброї	Комплекси військових одностроїв. Основні атрибутивні ознаки військового вбрання. 3. Військове спорядження і прибори. Боєприпаси і зброя.	09.09	викона но
	Атрибуція,	Критерії наукового підходу	10.09	викона

	класифікаційні ознаки та експертиза культової атрибутики – витвори з металу, дерева	до питань дослідження, атрибуції та експертизи творів церковного декоративно-прикладного мистецтва – предметів культової атрибутики.		НО
	Практичні заняття з експертизи культової атрибутики – витвори з металу, дерева	Категорії культової атрибутики, особливості атрибуції та експертизи предметів культової атрибутики.	10.09	викона НО
	Експертиза предметів філателії, фалеристики та ювелірних виробів	Технологічні особливості виробництва та використання поштових марок, та інших філателістичних матеріалів. Теоретичні аспекти експертизи оригінальності та оцінки стану збереженості предметів фалеристики. Хімічні та фізичні властивості ювелірних металів. Пробірні матеріали та їх види.	11.09	викона НО
	Практичні заняття з експертизи предметів філателії, фалеристики	Історія поштових марок. Українські марки. Основні типологічні риси поштових марок, їх класифікація. Візуальна експертиза марок. Ордени, медалі та їх класифікація. Відмінні ознаки орденів та медалей. Підробки.	11.09	викона НО
	Практичні заняття з експертизи ювелірних виробів	Дорогоцінні метали та їх сплави. Проби. Класифікація ювелірних виробів. Знаки та клейма майстрів. Оригінали та підробки. Класифікація каменів. Конструкція виробів зі вставками. Атрибуція та експертиза ювелірних виробів.	12.09	викона НО
	Принципи експертизи предметів нумізматики, боністики, та	Монети, їх типи і характерні риси. Паперові грошові знаки та їх основні ознаки.	13.09	викона НО

	стародруків	Методи досліджень нумізматичних колекцій. Старовинні книги, особливості їх форми та складові елементи		
	Практичні заняття з експертизи предметів нумізматики, та боністики	Встановлення оригінальності матеріалу боністики. Визначення ступеня рідкості (унікальна, рідкісна, поширена, типова) та прогнозованої ринкової вартості бони	13.09	викона но
	Практичні заняття з експертизи стародруків	Особливості атрибуції та експерти книг. Категорії цінності книг. Документи та їх види. Проблеми атрибуції та експертизи рукописних матеріалів і друківаних творів	14.09	викона но
	Особливості експертизи музичних інструментів	Музичні інструменти як матеріальна форма музичної культури. Класифікація музичних інструментів. Традиційні українські народні інструменти, матеріали, які використовуються для їх виготовлення, характерні ознаки, декор. Конструктивні особливості та клейма музичних інструментів. Школи майстрів українських народних інструментів. Нотні тексти як форма письмової фіксації музики. Види нотацій.	14.09	викона но
	Практичні заняття з експертизи музичних інструментів	Класифікація музичних інструментів. 2. Українські народні музичні інструменти. 3. Школи та майстри українських народних музичних інструментів. 4. Конструктивні особливості струнних музичних 20	14.09	викона но

		інструментів. 5. Клейма музичних інструментів. 6. Нотні тексти. 7. Особливості атрибуції та експертизи музичних інструментів.		
	Проблеми ідентифікації та атрибуції історико-культурних пам'яток	Основні проблеми ідентифікації та атрибуції історико-культурних пам'яток. Їх науковий опис	14.09	викона но
	Нормативно-правова база про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей	Опрацювання нормативної бази, що стосується вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей	15.09	викона но
	Практичні заняття з експертизи та оцінки культурно-історичних цінностей	Експертиза культурних цінностей, заявлених до вивезення за кордон. Експертний висновок	15.09	викона но
	Оформлення залікової практичної роботи	Залікова практична робота на запропоновану керівником бази практики тему.	16–2 1.09	викона но

ДОДАТОК 7

Зразок характеристики діяльності студента–практиканта

Студент _____
 _____ курсу філологічного факультету ЧНУ
 проходив практику «Практикум з оцінки історико-культурних цінностей» з _____
 по _____ року

в _____

Висновки про діяльність студента _____

Загальна оцінка _____

Керівник установи _____

**Творчий звіт
студента – практиканта
щодо проходження практики «Практикум з оцінки історико-культурних
цінностей»**

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. The paper has a slight shadow on the right side, suggesting it's resting on a surface.

Протокол № 1
обговорення залікової практичної роботи на тему:
«Запорозжці пишуть листа турецькому султану»
експертна оцінка пам'ятки
студента-практиканта Петренка Петра Петровича
1 курсу другого (магістерського) рівня
філологічного факультету

Присутні:

Студенти-практиканти – Петренко П.П., Іваненко І.І., Сидоренко С.С.

Викладач- керівник практики – доц. Бродецький О.Є.

Завідувач кафедри філософії та культурології – доц. Рупташ О.В.

Порядок обговорення

Слухали: Про виконання залікової практичної роботи на тему: «Запорозжці пишуть листа турецькому султану» експертна оцінка пам'ятки

Виступили: Петренко П.П., який виконував залікову практичну роботу на тему: «Запорозжці пишуть листа турецькому султану» експертна оцінка пам'ятки.

СЛУХАЛИ: про науково-теоретичний та методичний рівень залікової практичної роботи на тему: «Запорозжці пишуть листа турецькому султану» експертна оцінка пам'ятки зробленої студентом-практикантом Петренко П.П. (спеціальність «культурологія», II курс,

ВИСТУПИЛИ:

1. Доцент Бродецький О.Є. відзначив, що робота практиканта відзначається глибиною розкриття поставлених завдань. Було застосовано основні критерії оцінки пам'ятки. Практикант ґрунтовно провів експертизу запропонованої картини (подав характеристику підрамника, основи, стан збереження фарбового шару, стан збереження покривного шару, характер зображення, кольорову характеристику зображення, характеристику рами), зробив опис твору живопису на полотні у митній документації. Водночас було вказано на те, практикант інколи не надто вдало висвітлював окремі елементи експертизи. Утім, практична робота досягла поставленої мети.

2. Доц. Рупташ О.В.. погодилася із позитивною характеристикою практичної роботи виконаної Петренком П.П., та висловила схвальну оцінку підготовленості і сумлінності ряду студентів даної групи.

Ухвалили: залікова практична робота на тему: «Запорозжці пишуть листа турецькому султану» експертна оцінка пам'ятки студента-практиканта Петренка П.П. заслуговує на оцінку « ».

Викладач, керівник практики: доц. Бродецький О.Є.